

คู่มือ การใช้สื่อส่งเสริมการอ่านที่ง่ายอย่างง่าย

สำหรับนักเรียน เยาวชน

ในโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา

“...เรื่องบุญชิ้นนี้ข้าพเจ้าเห็นว่ามีความสำคัญมาก
เพราะข้อนี้ฝึกความละเอียดถี่ถ้วน
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย
เช่น เขียนผิดแล้วลบไม่ได้
ต้องขีดฆ่า แล้วเขียนขึ้นอีกที...”

ใจความตอนหนึ่งของบทความพระราชนิพนธ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในหนังสือ “๔๐ ปีโรงเรียน ดชด.”
เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2539

ประโยชน์ของการทำบัญชี

1. รู้จักใช้เงินเป็น เงินออม
2. ฝึกนิสัยการใช้จ่าย สร้างวินัยการเงิน
3. ทำให้รู้ว่าใช้จ่ายอะไรในแต่ละวัน
4. ทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายในการออม

ตั้งเป้าหมายการออม

การตั้งเป้าหมายการออม เป็นวิธีการช่วยให้สามารถกำหนดทิศทางของการออม เป็นการสร้างแรงกระตุ้นให้อยากออม ทำให้การออมนี้มีความท้าทาย มีการแข่งขันกับตนเอง

การตั้งเป้าหมายการออม ยังช่วยให้มีการวางแผนการใช้จ่าย มีระเบียบวินัย มีความอดทน เพื่อไปถึงถึงเป้าหมายที่วางไว้ และเมื่อทำสำเร็จตามเป้าหมาย ก็เกิดความสุขภูมิใจในตนเอง และคนในครอบครัวก็จะภูมิใจไปด้วย

ตัวอย่างการลงบัญชี

บันทึกบัญชีรายวัน

Sun/...../.....

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจ้าง	50		50
ค่าจ้าง		10	40
ค่าจ้างซื้อวัสดุ		30	10
รวม	50	40	10

วัน/เดือน/ปี

บันทึกรายการรายรับรายจ่าย

บันทึกรายรับ

บันทึกรายจ่าย

บันทึกจำนวนเงินคงเหลือ

ยอดรวมรายรับรายจ่าย

ช่องเงินออม

เป็นช่องสำหรับบันทึกจำนวนเงินที่ใส่เก็บออมได้ในแต่ละวันใน 1 สัปดาห์

Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat
10						

ตัวอย่างการทำบัญชี

Sun 1 พ.ย. 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจ้าง	50		50
ค่าจ้าง		10	40
ค่าหนังสือการ์ตูน		30	10
รวม	50	40	10

Mon 2 พ.ย. 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจ้าง	50		50
ค่ารถโดยสาร		15	35
ค่าอาหาร		20	15
รวม	50	35	15

Tue 3 พ.ย. 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจ้าง	50		50
ค่ารถโดยสาร		15	35
ค่าอาหาร		20	15
รวม	50	35	15

Wed 4 พ.ย. 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจ้าง	50		50
ค่ารถโดยสาร		15	35
ค่าอาหาร		20	15
ใส่กล่องทำบุญช่วยเหลือเด็กกำพร้า		5	10
รวม	50	40	10

ใบ 1 สำปะการี่ (แบบได้รับเงินป๋รายวัน)

Thu 5 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจขณ	50		50
ค่าจขณ		10	40
ค่าจขณจื่อการี่ดู่		30	10
รวม	50	40	10

Fri 6 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจขณ	50		50
ค่ารถเลิขทาง		15	35
ค่าอาหาร		20	15
จื่อคัขสอ		10	5
รวม	50	45	5

Sat 7 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจขณ	50		50
จื่อจขณ		20	30
รวม	50	20	30

เงินออม

Sun	Mon	Tue	Wed
10	15	15	10

Thu	Fri	Sat
10	5	30

ตัวอย่างการทำบัญชี

Sun 1 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้รับค่าจ้าง	350		350
ค่าเช่า		10	340
ค่าจ้างสื่อการอื่นๆ		30	310
รวม	350	40	310

Mon 2 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้รับค่าจ้าง	310		310
ค่ารถเดินทาง		15	295
ค่าอาหาร		20	275
รวม	310	35	275

Tue 3 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้รับค่าจ้าง	275		275
ค่ารถเดินทาง		15	260
ค่าอาหาร		20	240
รวม	275	35	240

Wed 4 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้รับค่าจ้าง	240		240
ค่ารถเดินทาง		15	225
ค่าอาหาร		20	205
ใช้กล่องทำบุญช่วยเหลือเด็กกำพร้า		5	200
รวม	240	40	200

ใบ 1 สัปดาห์ (แบบได้รับเงินเป็นรายสัปดาห์)

Thu 5 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจ้าง	200		200
ค่าจ้าง		10	190
ค่าหนังสือการ์ตูน		30	160
รวม	200	40	160

Fri 6 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจ้าง	160		160
ค่ารถเดินทาง		15	145
ค่าอาหาร		20	125
ซื้อสินค้า		10	115
รวม	160	45	115

Sat 7 / พ.ย. / 56

รายการ	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
ได้เงินค่าจ้าง	115		115
ซื้อจ้าง		20	95
รวม	115	20	95

เงินออม

Sun	Mon	Tue	Wed

Thu	Fri	Sat
		95

วิธีการลงทุนประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

1

ข้อ “วัน เดือน ปี”

เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

2

ข้อ “รายการ”

เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพ

วิธีลงปริมาณ

3

6

9

ข้อ “ปริมาณ” เขียนจำนวนหน่วยของปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต ซึ่งนำมาใช้ในการประกอบอาชีพและจำนวนผลิตผลที่ขายได้ ของแต่ละอาชีพที่ทำ

วิธีลงรายได้

4

7

10

ข้อ “รายได้” เป็นรายรับจากการประกอบอาชีพของแต่ละอาชีพที่ทำ

วิธีลงต้นทุน/ค่าใช้จ่าย

4

7

10

ข้อ “ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย” เป็นรายจ่ายในการประกอบอาชีพของแต่ละอาชีพที่ทำ เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเพื่อซื้อหรือสร้างเครื่องมือใช้ที่ใช้งานได้หลายปีและมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการลงทุนประกอบอาชีพ เช่น ซื้อรถไถนา เครื่องสูบน้ำ ขุดบ่อเลี้ยงปลา เป็นต้น

ตัวอย่าง

การเลี้ยงปลาบ่อที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2556

1 พ.ย. 2556

ค่าใช้จ่ายขุดบ่อเลี้ยงปลาบ่อที่ 1 เป็นเงิน 2,000 บาท
คาดว่าจะเลี้ยงปลาได้ 10 รุ่น

7 พ.ย. 2556

ซื้อพันธุ์ปลา 400 ตัว เป็นเงิน 800 บาท
ซื้ออาหารปลา 1 กระสอบ 700 บาท แต่ใช้ไม่หมดคงเหลือ 300 บาท

31 ธ.ค. 2556

ในการเลี้ยงปลาได้ใช้แรงงานตนเองเป็นคนเลี้ยง
จึงคิดค่าแรงงานตนเอง 500 บาท

ขายปลาบ่อที่ 1 จำนวน 150 กิโลกรัม ได้เงิน 3,000 บาท

วิธีการลงทุนประเภทออมอาชีพ

วัน เดือน ปี	รายการ	อาชีพ เลี้ยงปลา			อาชีพ			อาชีพ			ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (12)
		ปริมาณ	รายได้	ต้นทุนค่าใช้จ่าย	ปริมาณ	รายได้	ต้นทุนค่าใช้จ่าย	ปริมาณ	รายได้	ต้นทุนค่าใช้จ่าย	
1 พ.ย. 56	ค่าใช้จ่ายอุดหนุนเลี้ยงปลา	1 บ่อ									2,000
1 พ.ย. 56	ซื้อพันธุ์ปลา	400 ตัว		800							
	ซื้ออาหารปลา	1 กระสอบ		700							
31 ธ.ค. 56	คิดค่าแรงงานตนเอง			500							
	ขายปลาได้ที่ 1 ได้เงิน	150 กก.	3,000								

วิธีการคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ

ในคิดกำไร - ขาดทุนแยกปีแต่ละอาชีพ เช่น อาชีพเลี้ยงปลา อาชีพทำนา อาชีพทำสวนยาง อาชีพเลี้ยงโคกระบือ อาชีพเลี้ยงไก่ อาชีพทำไม้ท่อน้ำ อาชีพทำสวนผัก อาชีพทำฟาร์มเห็ด เป็นต้น

การคิดรายจ่ายอาชีพตามวิธีคำนวณเพื่อประกอบการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์/สิ่งก่อสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$

ค่าใช้จ่ายในการอุดหนุนเลี้ยงปลา = $\frac{2,000 \text{ บาท}}{10 \text{ รอบ}}$
= 200 บาท/รอบ

เมื่อสิ้นสุดรอบการผลิต หากมีปีจึงคิดค่าๆ ที่ใช้ในการผลิต เช่น อาชีพตัดไม้ ปู่ออ ย่า คบเหลืออยู่ให้คิดว่าออร์ที่เหลือเงินเป็นเงินเก็บเอาไว้เอง เว้นแต่ถ้าหากออกจากออร์แล้วแต่ๆ ซึ่งขอยกเว้นก็ได้จะเป็นอย่างนี้แต่ๆที่แต่ๆจริงในการประกอบอาชีพนั้น

อาชีพ..... เลี้ยงปลา	
ระหว่างวันที่..... 1 พ.ย. 2556	ถึงวันที่..... 31 ธ.ค. 2556
รายได้	
- ขายปลา	3,000 บาท
	<u>3,000 บาท</u>
หัก ต้นทุน / ค่าใช้จ่าย	
- ซื้อพันธุ์ปลา	800 บาท
- ซื้ออาหารปลา	700 บาท
- คิดค่าแรงงานตนเอง	500 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการอุดหนุนเลี้ยงปลา	200 บาท
	<u>2,200 บาท</u>
หัก อากรปลาควรเหลือ	300 บาท
กำไร	<u>1,900 บาท</u> <u>1,100 บาท</u>

สื่อส่งเสริม การบันทึกข้อมูลอย่างง่าย ในกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตามโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ราชกุมารี
เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา : จัดมหกรรมการบันทึกข้อมูลและแสดงผล
สื่อส่งเสริมแบบ

สื่อการเรียนรู้ ใน 1 ชุด ประกอบด้วย

1. หนังสือนักบันทึกข้อมูล-ง่ายในครัวเรือน ๑๑๗ด 110x 85 ซม. จำนวน 1 แผ่น
2. หนังสือนักบันทึกข้อมูล-เด็กอนุบาล ๑๑๗ด 110x 85 ซม. จำนวน 1 แผ่น
3. บัตรคำ/บัตรภาพการรู้หนังสือรายสัปดาห์-รายจ่าย ๑๑๗ด 25x25 ซม. จำนวน 36 แผ่น
โดยแบ่งเป็น 3.1 รายสัปดาห์-รายจ่ายในครัวเรือน 18 แผ่น
3.2 รายสัปดาห์-รายจ่ายเกี่ยวกับเด็กอนุบาล จำนวน 18 แผ่น
4. ปากกาสีเขียวละด ๑๑๗ด 1 ชุด (4 ถั้ว)

9/3

กิจกรรม/วิธีการเรียนรู้

9/3

1. ครูแนะนำวิธีการทำบัญชี อธิบายให้เด็กเข้าใจเรื่องรายรับ-รายจ่าย โดยการให้บัตรคำ/บัตรภาพการซื้อของ ซึ่งในบัตรจะมีเลขไว้ให้เด็กเขียนจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในรายการนั้นๆ จะใช้กิจกรรมนี้ ให้เด็กมาสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพสังคมในปัจจุบัน
 2. ครูสุ่มเรียกนักเรียนที่สนใจมาเขียนบัตรคำ/บัตรภาพการซื้อของ แล้วให้นักเรียนคนดังกล่าวทำการจำแนกเงินที่รับ-จ่ายในรายการนั้นๆ จากนั้น ครูสุ่มจำนวนตัวเลขในเอกสารบัญชี (รูปแบบเดียวกับแบบบัตรคำที่ชุด / ชุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน ปี 18 ใบบัญชีอื่นๆอาจมี ปี 18 ใบ)
 3. นักเรียนช่วยกันรวมจำนวนเงินในแต่ละรายการๆ ครูอธิบายถึงความสำคัญในการทำบัญชีและเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น
 4. ครูสามารถแบ่งกลุ่มนักเรียน ให้ช่วยกันทำบัญชี โดยเด็กสามารถทำการหารายการใช้จ่ายตามภาพของบัตรคำ/บัตรภาพการซื้อของ แล้วให้นักเรียนหาว่าต้องใช้เงิน
- *ครั้งนี้ วิธีการใช้สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถปรับให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละช่วงวัยได้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. นักเรียนสามารถใช้ข้อมูลอย่างรอบคอบ การทำเงินไว้ใช้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. การใช้ข้อมูลเงินในวิธีที่โปร่งใสและเปิดเผยต่อผู้อื่น และการหารายได้ จะมีการเก็บออมเงิน
3. การใช้ข้อมูลในการประกอบอาชีพ นักเรียนอื่นๆต่าง
4. ประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินไม่เกินตัว การออมเงิน
5. โทษของการใช้จ่ายเงินเกินตัว
6. วางแผนการใช้จ่าย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

